

Warszawa, 20 stycznia 2015 r.

02/01/ACh/16

Szanowny Pan
Michał DWORCZYK
Przewodniczący Komisji
Łączności z Polakami za Granicą
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
Nr fax.: 22 694 23 05

dot. druku nr 157

**projektu ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka
oraz niektórych innych ustaw**

W imieniu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej (dalej: Stowarzyszenie), uprzejmie przekazuję uwagi Stowarzyszenia wobec **projektu ustawy o zmianie ustawy o Karcie Polaka oraz niektórych innych ustaw** z prośbą o wzięcie ich pod uwagę w toku dalszych prac legislacyjnych.

---

1. Uwagi do art. 1 projektu ustawy

- w pkt 13 (dot. zmian w obrębie art. 19 ustawy o Karcie Polaka) – propozycja dodania po literze b) litery c) w brzmieniu:

pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego”,

UZASADNIENIE

Przepis art. 19 pkt 5 ustawy o Karcie Polaka określa obecnie, że konsul zobowiązany jest odmówić wydania Karty Polaka, jeżeli „przemawiają za tym względy obronności, bezpieczeństwa albo ochrony porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej”. Projekt ustawy nie odnosi się wprost do zmiany punktu 5 w art. 19 ustawy o Karcie Polaka, wskazując jedynie w zdaniu wstępnym tego artykułu również wojewodę jako organ właściwy w sprawie odmowy przyznania Karty Polaka.

Zmiana zaproponowana przez Stowarzyszenie ma na celu ujednoczenie sposobu wskazywania wartości prawnie chronionych, dla których zagrożenie skutkować ma odmową przyznania wnioskodawcy Karty Polaka. Propozycja nowego brzmienia art. 19 pkt 5 ustawy o Karcie Polaka została zaczerpnięta z przepisów ustawy o cudzoziemcach i nawiązuje do sposobu, w jaki w tamtej ustawie określono przesłankę,

np. odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt stały (art. 197 ust. 1 pkt 4) w oparciu o klauzule generalne bezpieczeństwa i obronności państwa albo też ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Z uwagi na fakt, iż posiadacze Karty Polaka mają ułatwiony dostęp do zezwolenia na pobyt stały i wnioskuje o to zezwolenie po to, aby następnie ubiegać się o obywatelstwo polskie, propozycja powyższa jest – w naszej ocenie – uzasadniona. Jej uwzględnienie doprowadziłoby do większej jednolitości terminologicznej w obrębie szeroko rozumianego prawa o cudzoziemcach.

- w pkt 15 (dot. zmian w obrębie art. 20 ustawy o Karcie Polaka) – propozycja dodania po literze b) litery c) i przeniesienie do niej obecnego brzmienia litery b) przy jednoczesnym nadaniu literze b) następującego brzmienia:

w ust. 1 skreśla się punkt 1

UZASADNIENIE

Przepis art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o Karcie Polaka określa obecnie, że Karta Polaka polega unieważnieniu w przypadku „gdy po otrzymaniu Karty Polaka jej posiadacz zachowuje się w sposób uwłaczający Rzeczypospolitej Polskiej lub Polakom”. Projekt ustawy nie odnosi się wprost do zmiany tego punktu, wskazując jedynie w zdaniu wstępnym tego artykułu również wojewodę jako organ właściwy w sprawie unieważnienia Karty Polaka.

Zmiana zaproponowana przez Stowarzyszenie, zakładająca skreślenie obecnego pkt 1 w art. 20 ust. 1 ustawy o Karcie Polaka, motywowana jest tym, iż przesłanki unieważnienia Karty Polaka wskazane w ww. przepisie są – w naszej ocenie – zbyt nieostre (niedookreślone), co może powodować poważne trudności interpretacyjne i jednocześnie skutkować brakiem realnego bezpieczeństwa prawnego posiadaczy Karty Polaka.

Stowarzyszenie stoi na stanowisku, że w wystarczający sposób zabezpiecza interes publiczny możliwość unieważnienia Karty Polaka na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o Karcie Polaka, tzn. np. w przypadku, gdy wymagają tego względy obronności, bezpieczeństwa lub porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej (art. 19 pkt 4) albo też, gdy posiadacz Karty Polaka działał na szkodę podstawowych interesów państwa.

Podkreślić należy, że w art. 199 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, gdzie określono podstawy cofnięcia zezwolenia na pobyt stały wskazano wśród tychże podstaw odpowiedniki art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o Karcie Polaka, a także fakt skazania posiadacza takiego zezwolenia prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności na co najmniej 3 lat. Brak jednakże w art. 199 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach przesłanki choćby zbliżonej do tej wskazanej w art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o Karcie Polaka, mimo iż zezwolenie na pobyt stały daje jego beneficjentowi w istocie więcej praw niż Karta Polaka jej posiadaczowi. Pamiętać przy tym należy, że posiadanie Karty Polaka jest dopiero „krokiem” na drodze przez zezwolenie na pobyt stały do uznania za obywatela polskiego.

Z tych względów, Stowarzyszenie postuluje skreślenie obecnego punktu 1 w art. 20 ust. 1 ustawy o Karcie Polaka.

2. Uwagi do art. 3 projektu ustawy (zmiany w ustawie o opłacie skarbowej)

- propozycja nadania nowego brzmienia art. 3 projektu ustawy:

W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 783, z późn. zm.) w załączniku do ustawy, w części III, w ust. 3, w kolumnie 4 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„posiadaczowi ważnej Karty Polaka, zamierzającemu osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe lub osobie o polskim pochodzeniu, zamierzającej osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe”.

3. Uwagi do art. 4 projektu ustawy (zmiany w ustawie o obywatelstwie polskim)

- propozycja nadania nowego brzmienia art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o obywatelstwie polskim przy rezygnacji z dodawania nowego punktu 8 w art. 30 ust. 1 ww. ustawy:

W ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161, z późn. zm.), w art. 30, w ust. 1 punkt 7 otrzymuje brzmienie:

„cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od roku na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które uzyskał w związku z polskim pochodzeniem lub w związku z posiadaną Kartą Polaka”.

UZASADNIENIE DO PUNKTU 2 I 3

Propozycje wskazane przez Stowarzyszenie w pkt 2 i 3 opierają się na identyfikowanej przez nas potrzebie zrównania praw posiadaczy Karty Polaka i cudzoziemców spoza obszaru b. Związku Radzieckiego, posiadających jednak polskie pochodzenie w zakresie opłat związanych z postępowaniem w sprawie o udzielenie zezwolenia na pobyt stały (pkt 2) i w zakresie oczekiwania na uznanie za obywatela polskiego (pkt 3).

Pragniemy podkreślić, że – rozumiejąc szczególne obowiązki Rzeczypospolitej Polskiej wobec Polaków na Wschodzie (które wyrażają się, m.in. w szczególnych uprawnieniach adaptacyjnych osób posiadaczy Karty Polaka, wprowadzanych projektem niniejszej ustawy) – nie znajdujemy uzasadnienia dla dyskryminowania osób polskiego pochodzenia spoza b. ZSRR (np. z Niemiec, Czech, Stanów Zjednoczonych, Brazylii), a chcących osiedlić się w Polsce na stałe w zakresie kwestii opisanych w pkt 2 i 3.

Prawo do osiedlenia się w Polsce na stałe osoby, której polskie pochodzenie zostało stwierdzone zgodnie z ustawą jest uprawnieniem wynikającym z art. 52 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co szczególnie istotne, uprawnienie to nie zostało ograniczone podmiotowo jedynie do Polaków pozostałych lub urodzonych na obszarze b. ZSRR (którzy mogą uzyskać Kartę Polaka). Jeśli tak, brak w ocenie Stowarzyszenia podstaw, aby udzielać jedynie posiadaczom Karty Polaka szczególnych przywilejów w zakresie zwolnienia z opłat albo skrócenia okresu oczekiwania na uznanie za obywatela polskiego. Tego rodzaju przywileje powinny przysługiwać także innym osobom, które są w stanie wykazać swoje polskie pochodzenie, ale których nie obejmuje regulacja ustawy o Karcie Polaka.

Z tych samych względów, które zostały przez nas opisane w pkt 2 i 3, Stowarzyszenie proponuje rozważenia przyznania tych samych form wsparcia, jak te określone we wprowadzanym rozdziale 2a „Formy i tryb udzielania pomocy dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Polsce”, także osobom nieposiadającym Karty Polaka i niemogącym jej uzyskać, ale których polskie pochodzenie zostało stwierdzone przed właściwym wojewodą w postępowaniu o udzielenie zezwolenia na pobyt stały (art. 195 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach).

Stoimy na stanowisku, że takie działanie odpowiadałoby w pełni obowiązkowi Rzeczypospolitej Polskiej wobec Polaków rozszarych po świecie (nie tylko wobec Rodaków ze Wschodu), czyniłoby także

w pełni zadość zasadzie równości wobec prawa i równego traktowania przez władze publiczne określonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.